

K SOUČÁSTKOVÉ ZÁKLADNĚ ČLENSKÝCH STÁTŮ VARŠAVSKÉ SMLOUVY

Jedním ze základních dokumentů pro vývoj nebo modernizaci výzbroje a bojové techniky, v zájmu všech druhů ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy, je Seznam elektro-technických a radiotechnických součástek doporučených k použití při vývoji a modernizaci bojové techniky.

Je rozpracován a zaslán členským státům Varšavské smlouvy, slouží při vývoji (modernizaci) techniky k racionálnímu výběru nomenklatury elektrotechnických a radiotechnických součástek; ke zkrácení doby zavedení do výroby a použití nových, perspektivních součástek; zamezuje narůstání nomenklatury součástkové základny, zabezpečuje zvýšení úrovně unifikace a standardizace výzbroje a bojové techniky.

Seznam se vztahuje nejen na samotnou výzbroj a bojovou techniku, ale i na rozpracování jednotných takticko-technických požadavků (JTTP), takticko-technických požadavků (TTP), technických požadavků (TP), na její vývoj a rozpracování.

Seznam ERI je rozpracováván na pět let, každým rokem je upřesňován.

K dalším dokumentům, kterým je oblast využívání elektrotechnických a radiotechnických součástek řízena, patří:

- **metodika zpracování a vedení Seznamu** (vymezuje určení, složení, obsah, způsob rozpracování, vedení, vydání, úprav a reedice);
- **doporučení k výběru elektrotechnických a radiotechnických součástek k zařazení do Seznamu**, který řeší otázky vyřazení zastaralých součástek, převod z jedné skupiny do druhé, napomáhá sestavování technických požadavků na vývoj, modernizaci techniky, při rozpracovávání vojenských standardů a dokumentů pro dodávky součástek výrobcům techniky;
- **metodické principy vytváření systémů standardů RVHP na elektrotechnické a radiotechnické součástky vojenského významu** (slouží k pracem v oblasti standardizace elektrotechnických i radiotechnických součástek, rozpracování komplexních témat standardizace, pro přípravu perspektivních a ročních plánů standardizace);
- **koordinační plán** (vědeckovýzkumných a zkušebně konstrukčních) prací v oblasti elektrotechnických a radiotechnických součástek ukládá státům RVHP úkoly spojené s vývojem perspektivních součástek vojenského významu;
- **základní principy koordinace vědeckovýzkumných prací států RVHP** v oblasti elektrotechnických a radiotechnických součástek, určených k zabezpečení výroby vojenské techniky v zájmu armád států Varšavské smlouvy;
- **doporučení k provádění determinujících zkoušek elektrotechnických a radiotechnických součástek** (stanovuje pravidla zkoušek v souladu s požadavky na spolehlivost součástek a přípustné podmínky působení vnějších faktorů).

Jedním z dokumentů, majícím zásadní význam pro rozvoj a zdokonalování součástkové základny, je Komplexní program prací. Témata, která obsahuje, jsou základem k přípravě ročních plánů rozpracování standardů RVHP (i vojenských).

Ke zvýšení výrobních možností a mobilizační pohotovosti průmyslu států RVHP, zkrácení času a výdajů při rozvoji a výrobě zařízení, zabezpečení společného provozu zařízení apod. byl rozpracován komplex vojenských standardů RVHP pod názvem Mráz-D.

Jedním z vážných problémů v současných podmínkách je zabezpečit dodávky potřebné součástkové základny výrobcům výzbroje a bojové techniky. Ke zlepšení stavu v této oblasti je ve stádiu rozpracování dokument řešící postup a systém zabezpečování objednávek i dodávek součástek, uvedených v Seznamu, mezi výrobcí a zákazníky v rámci RVHP. Dokument ukazuje, jakým způsobem objednávat i zabezpečovat dodávky součástek nutných při výrobě výzbroje a bojové techniky. Určuje, kdo je povinen zabývat se problematikou dodávek, termíny pro předložení objednávek i uskutečnění dodávek, jaké dokumenty je nutné vypracovávat atd.

Komise pro obranný průmysl RVHP vytyčila způsoby řešení elektroradiotechnické součástkové základny v Seznamu takto:

- racionálně omezit nomenklaturu elektroradiotechnických součástek, které zahrnují nejperspektivnější součástkovou základnu všech zemí RVHP,
- rozpracovat systém normativně technické dokumentace, vymezit požadavky, normy a metody zkoušek, pravidla přejímky aparatury i elektroradiotechnických součástek.

Součástková základna dle Seznamu ze sedmdesátých let podle Plánu společných opatření poukázala na existující nedostatky, např.:

- elektroradiotechnické součástky jednoho typu, které jsou vyráběné v jednotlivých zemích RVHP, se liší kvalitou a technickými parametry,
- část součástek neodpovídá soudobým požadavkům, zejména v odolnosti proti vnějším faktorům působení.

Tento stav v zabezpečení nově vyvíjené a vyráběné techniky se negativně odráží na takticko-technických charakteristikách zařízení. Nepříznivě ovlivňuje výrobu také dovoz součástek z kapitalistických zemí, část součástek národní produkce je vyrobena s využitím materiálů, taktéž dovezených z kapitalistické ciziny. To brání unifikaci a standardizaci vyráběné techniky a staví vojenské techniky do závislosti na dodávkách kompletujících částí a materiálů kapitalistických států.

Z celkového počtu součástek zahrnutých v Seznamu více než polovina odpovídá soudobým požadavkům z hlediska technické úrovně i funkčního obsahu, které jsou dostatečné úrovně dovolující vytvářet radioelektronická zařízení souměřitelná svými takticko-technickými charakteristikami se soudobými zařízeními pravděpodobného nepřítele.

Zdokonalování nomenklatury součástek zahrnutých do Seznamu je uskutečňováno každoroční korekcí (rozpracované na základě návrhů a doporučení jednotlivých zemí RVHP).

V armádách členských států Varšavské smlouvy jsou přijímána opatření směřující k využívání elektrotechnických a radiotechnických součástek uvedených v Seznamu při vývoji a výrobě vojenské techniky. Opatření předpokládají rozpracovat a důsledně realizovat plány vykonání determinujících zkoušek součástek; záměnu materiálů dovážených z kapitalistických zemí obdobnými materiály, které pocházejí z produkce zemí států RVHP. Způsob kontroly využívání stanovené součástkové základny při vývoji a výrobě vojenské techniky vykonávají zástupci vojenské správy přímo u výrobců. Naléhavě dodávky součástek zabezpečují organizace zahraničního obchodu jednotlivých zemí RVHP.

Ve státech RVHP je zaváděn systém normativně technických dokumentů na přístroje i součástky, který zabezpečuje:

- zvýšení technické úrovně a kvality součástek i aparatury,
- zlepšení stavu standardizace a unifikace vojenské techniky,
- technickou návaznost a vzájemnou zaměnitelnost součástek vyvíjených a vyráběných státy RVHP,
- zkrácení termínů a nákladů na vývoj i výrobu součástek aparatury,
- zvýšení výrobních možností a mobilizační pohotovosti průmyslu.

Při těchto otázkách mají svoji roli i orgány Technického výboru štábu spojených ozbrojených sil (TVŠOS), které:

- vypracovávají závěry a návrhy k používání elektrotechnických a radiotechnických součástek ve vojenské technice.

- posuzují Koordinační plány vědeckovýzkumných prací států RVHP v oblasti součástkové základny,

- připravují návrhy do plánu vojenské standardizace na rozpracování komplexních programů i jednotlivých vojenských standardů,

- v Komisi pro obranný průmysl RVHP se podílí na rozpracování a posuzování vojenských standardů RVHP.

U TVŠSOSD byla ustanovena skupina odborníků z oblasti elektroradiotechnických součástek, která se zabývá:

- přípravou metodických materiálů k vyhodnocování použití elektroradiotechnických součástek ve vojenské technice,

- zpracováváním rozborů používaných elektroradiotechnických součástek ve vojenské technice,

- zabezpečováním kontroly plnění požadavků v oblasti součástkové základny,

- rozpracováváním návrhů a doporučení ke zlepšení činnosti v dané oblasti.

Důsledné a široké využívání moderní součástkové základny je jednou z cest zvýšení bojové hodnoty vojenské techniky a bojových možností vojsk. Řešení problémů hromadného používání soudobé součástkové základny není jen otázkou organizačně technickou, ale i politickou.